

Vláda prosazuje zkrácení oddlužení na 3 roky. Těžit z toho budou hlavně dlužníci v aktivním věku, kteří se splácení vyhýbají, varuje InsolCentrum

Poslanci z Ústavně právního výboru dnes doporučili k projednání vládní návrh, který by zkrátil délku oddlužení z pěti na tři roky, a to pro všechny dlužníky. Odborníci ale upozorňují, že vláda nemá návrh podložený analýzou skupin lidí v dluhových pastech. Novela tak pomůže i dlužníkům v produktivním věku, kteří znají exekuční řízení a roky se vyhýbají splácení, varuje jednatelka InsolCentra Jarmila Veselá. Finanční břemeno ztracených pohledávek následně ponесou všichni občané.

Vláda předkládá návrh změny oddlužení vycházející z implementace evropské směrnice. Ministryně spravedlnosti Marie Benešová (za ANO) argumentuje tím, že změna pomůže lidem, kteří se dostali do dluhů v důsledku epidemie koronaviru.

„V této době nelze seriózně odhadnout, na které skupiny osob a v jakém rozsahu ekonomická krize dopadne,“ upozornila Jarmila Veselá, jednatelka společnosti InsolCentrum zaměřené na analýzu insolvenčních a exekučních dat. Právě s přihlédnutím k vývoji je podle ní potřeba připravovat nikoli paušální, ale konkrétní kroky pro konkrétní adresáty.

Určení osob, pro které je novela připravována, ale nevyplývá z textu návrhu ani z jeho důvodové zprávy. *„Z tabulky věkové struktury exekučních dlužníků zjistíme, že zadlužení jsou více muži, jejichž podíl přesahuje 63 %. Exekucemi jsou navíc nejvíce zatíženi lidé v aktivním věku mezi 25 až 60 lety, kteří činí přes 85 % exekučních dlužníků,“* upozornila Jarmila Veselá.

Tento poměr je daný vývojem po sametové revoluci, kdy byli při půjčování aktivnější muži. Mnozí dlužníci se posléze dokázali adaptovat na exekuční řízení a šikovně se vyhýbat placení. O tom svědčí i převaha těch, kteří změnili své bydliště na úřad, případně se nevyskytovali v místě trvalého bydliště a uměli se bránit prodeji majetku.

„Samozřejmě existují lidé či skupiny lidí, kteří nejsou schopni se dostat ze své dluhové situace bez odborné pomoci. Právě tyto lidi a skupiny bychom měli umět definovat, znát jejich socioekonomický status a připravovat jim řešení na míru,“ řekla Jarmila Veselá.

Návrh není prodiskutován s odbornou veřejností

Návrh je zásadní změnou insolvenčního zákona a paušálním zmírněním podmínek oddlužení pro všechny dlužníky, občany i živnostníky. V případě přijetí bude mít nepřímý dopad na všechny občany země. Lidé, vůči kterým novela směřuje, totiž dluží nejenom soukromým věřitelům, ale také státu, respektive daňovým poplatníkům. Pohledávky státu se podle předběžných dat pohybují okolo 55 mld. Kč.

„Břemeno pomoci dlužníkům na svých bedrech v konečném důsledku ponесou všichni čeští občané, tedy i členové nízkopříjmových domácností, senioři nebo matky samoživitelky. Ti všichni budou pomáhat ekonomicky schopným, avšak nezodpovědným dlužníkům,“ řekla Jarmila Veselá.

Návrh ve své konečné podobě navíc nebyl projednán s insolvenčními správci ani s insolvenčními soudci. Podle Jarmily Veselé se jedná o další změnu, která dokazuje dlouhodobě nešťastný přístup státu v oblasti exekučních a insolvenčních právních norem.

„Z dat nasbíraných v období let 2008 až 2020 je patrné, že po povolení oddlužení bylo zhruba 90 % dlužníků schopno dodržovat splátkový kalendář a splnit podmínky oddlužení. A místo toho, aby lidé splatili požadovaných 30 % z hodnoty svých dluhů, tak průměrně uhradili dokonce 56 % z hodnoty pohledávek přihlášených věřiteli. Jedná se o velký úspěch soudů, správců a zejména dlužníků,“ shrnula.

„Místo inspirace oddlužením, společensky prospěšné metody osvobození od dluhů, ale stát nyní podporuje změkčení exekucí. Pro dlužníky je v současné době ekonomicky výhodnější zůstat v statusu exekučního dlužníka, protože mu zůstane ke spotřebě více peněz,“ dodala.

Současný návrh novely nahrává dlužníkům, kteří byli schopni se dlouhodobě vyhýbat splácení dluhů, a v konečném důsledku se jim tento postoj vyplatí. Současně demotivuje dlužníky, kteří v dosavadních insolvenčních řízeních zaplatili většinu svých dluhů a mohou se cítit poškozeni.

Doporučení k návrhu

- Návrh novely insolvenčního zákona by podle analytiků InsolCentra měl být stažen a připravován nový na základě analýz dat exekučních dlužníků.
- Návrh by měl vyjadřovat spravedlivý princip větší míry pomoci slabším dlužníkům a diferencovat postupy pro jednotlivé kategorie lidí.
- Návrh je klíčovou právní normou do přicházejících těžkých časů, a proto by měl být široce diskutován se všemi aktéry. Pro aplikaci novely by v předstihu měly být připraveny podmínky a věřitelé by měli dostat šanci se k ní vyjádřit.

V Praze dne 10. listopadu 2020

JUDr. Jarmila Veselá
jednatelka

InsolCentrum, s.r.o.

IČ: 290 08 883

Hradecká 3

130 00 Praha 3

Mob.: +420 602 176 475

Tel.: +420 222 261 401

insol@insolcentrum.cz